

De minimis-tuen myöntäminen VB-Betoni Oy:lle

Khall 08.07.2025 § 141
291/02.05.02/2025

Valmistelija

Kunnanjohtaja Minna Kärkkäinen, 0400 855 946
Hallintojohtaja Ari Niskanen, 0400 855 924

VB-Betoni oy on lähettänyt Vaalan kunnalle hakemuksen de minimistuesta: "VB-Betoni Oy hakee Vaalan kunnalta de minimis- tukea 299 000 € Tuen hakemisen taustalla on yrityksessä tapahtunut rakennusvahinko, joka on vaikuttanut negatiivisesti toimintaedellytyksiin sekä aiheuttanut n. 320 000 kustannukset vahingon korjaamiseen sekä n. 300 000 myyntikatteen menetyksen. Yrityksellä on ollut vakuutukset rakennuksen osalta sekä keskeytysvakuutus, mutta vakuutusyhtiö on evännyt korvaushakemukset. Syynä kielteiselle korvauspäätökselle on rakentamisvirhe romahtaneella osalla sekä suunnitteluvirhe kylkeen rakennetun laajennuksen osalta. Yritys on ostanut hallin Vaalan kunnalta 2006, ja romahtanut osa on rakennettu 2001.

Lisäksi rakennusalan yleinen markkinatilanne on ollut heikko pari edellistä vuotta, mutta sen ennustetaan lähtevän nousuun vuoden 2025 aikana. Tarjouslaskentaa on huomattavasti enemmän viime syksyyn verrattuna, ja vaikka kilpailu vielä onkin kovaa, yrityksellä on vahva usko siihen, että kauppaa syntyy ja tuotantomäärät kasvavat kohtuulliselle tasolle. Kiinteistömaailman tiedotteessa 2.7.2025 kesäkuun käytettyjen asuntojen myynti kasvoi toukokuusta 16 % ja vuoden 2024 kesäkuuhun verrattuna 37 %. Tämä tulee näkymään myös uudiskohteiden kysynnässä. Tuen avulla yritys pystyy jatkamaan toimintaa ja osallistumaan tarjouskilpailuun".

De minimis -tuki

EU:n valtiontukisäännöt koskevat tilanteita, joissa esim. kunta myöntää yritykselle tai toimialalle suoraa tukea tai muuta taloudellista etua. Pääsääntönä EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaan on, että kunnan myöntämä tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tällaisesta tuesta tulee ilmoittaa komissiolle ennen tuen myöntämistä (SEUT 108 artikla).

Näiden artiklojen soveltamisesta on annettu asetus, jossa määrätään mm. erityisen de -minimis -tuen poikkeaminen tästä pääsäännöstä ja sen myöntämisen edellytyksistä. Tässä komission asetuksessa (asetukset EU N:o 2023/2831 ja 2023/2832) säädetään, milloin tukitoimenpidettä voidaan pitää vähämerkityksisenä tukena eli ns. de minimis -tukena.

Komission asetuksella on siis säädetty poikkeus siitä periaatteesta, jonka mukaan komissiolle on ilmoitettava ennakolta SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämistä. De minimis -tuista ei tarvitse myöskään jälkikäteen raportoida komissiolle tai kansallisille viranomaisille. De minimis -muotoisia tukia yrityksille myöntävät Suomessa mm. Finnvera, Business Finland ja ELY-keskukset.

Tuen myöntämisen edellytykset

De minimis -tuen myöntämiselle on asetettu asetuksissa EU N:ot 2023/2831 ja 2023/2832 edellytyksiä. Edellytykset koskevat yrityksen toimialaa, aiempia de minimis- asetuksen perusteella myönnettyjä tukia, tuen enimmäismäärää ja tukipäätöksen sisältöä. Yrityksen toimiala ei tässä tapauksessa sulje pois mahdollisuutta de minimis -tuen myöntämiseen. Komission asetuksessa (EU) N:o 2023/2831 ei myöskään rajata vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettäviä tukia asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, mikäli kysymyksessä on suora avustus, eikä laina tai takaus. Kyseinen hakemus koskee suoraa avustusta, joten sen myöntämiselle ei ole esteenä se, että yritys on taloudellisissa vaikeuksissa. Asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan asetusta sovelletaan tukeen, jonka osalta on mahdollista laskea etukäteen tarkka tuen määrä ilman erityistä yrityksen talouteen kohdistuvaa riskinarviointia. Tuen tulee olla ns. läpinäkyvää. Avustuksista koostuva tuki katsotaan kuitenkin aina läpinäkyväksi vähämerkityksiseksi tueksi.

Kunta voi myöntää uuden vähämerkityksisen tuen vasta varmistuttuaan siitä, ettei tuen myöntäminen nosta kyseiselle yritykselle myönnetyn vähämerkityksisen tuen kokonaismäärää yli 3 artiklan 2 kohdassa vahvistetun asianomaisen enimmäismäärän ja että kaikkia mainitussa asetuksessa säädettyjä edellytyksiä noudatetaan.

Aiemmin myönnetyt de minimis -tuet

De minimis -tuen enimmäismäärää laskettaessa otetaan huomioon kaikki kansallisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten myöntämät de minimis -tuet. Vähämerkityksiset tuet kasautuvat lähtökohtaisesti vain toisten vähämerkityksisten tukien kanssa.

Tieto yritykselle aiemmin myönnetystä vähämerkityksisestä tuesta, tulee selvittää tyhjentävästi ennen tuen myöntämispäätöksen tekemistä. Ennen 1.1.2024 voimaan astunutta uutta de minimis -asetusta, käytettiin laskentatapana kolmea verovuotta. Kunnan tulee tukiviranomaisena huomioida, että nykyinen laskentatapa on jatkuva, eikä se enää perustu verovuosiin. De minimis -tukea myönnettäessä kunnan on määritettävä yritykselle kolmen vuoden ajanjaksolla myönnetyn de minimis -tuen määrä sen varmistamiseksi, ettei tuki ylitä 300 000 euroa. Huomioon otettavaa kolmen vuoden ajanjaksoa lisäksi arvioidaan jatkuvasti. Asetuksessa asetettua 300 000 euron maksimiraja-arvoa tulee siis seurata.

Ennen tuen myöntämistä kunnan on saatava kyseiseltä yritykseltä kirjallisessa tai sähköisessä muodossa ilmoitus kaikesta muusta sille de minimis -asetuksen tai muiden vähämerkityksisestä tuesta annettujen asetusten nojalla kahden edeltävän verovuoden ja kuluvan verovuoden aikana myönnetystä vähämerkityksisestä tuesta.

Yritys on antanut pyynnöstä selvitystä saaduista de minimis- tuista. Toimitusjohtaja on saanut pankilta selvityksen, että 11.5.2023 myönnettyyn lainaan sisältyy de minimis- tukea 864,80 euroa. Selvityspyyntöä on täydennetty niin, että selvityksestä ilmenevät kaikkien tuenhakijan kanssa samaan ”yhden yrityksen” käsitteeseen kuuluvien toimijoiden saamat de minimis -tuet. Sidoksia muihin yhtiöihin ei toimitusjohtajan mukaan ole. Muuta tukea ei ole selvityksen mukaan myönnetty.

Tuen enimmäismäärä

Kumulaatiosäännön perusteella nyt kysymyksessä olevalle yritykselle olisi laskennallisesti mahdollista myöntää de minimis -tukea yhteensä 299 135,20 euroa, mikäli tuki maksetaan kerralla. Kunnan yhdelle

yritykselle myöntämän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 300 000 euroa yhteenlaskettuna minkään kolmen vuoden jakson aikana.

Yrityskokonaisuuden tulkinta

De minimis -tuen 300 000 euron yrityskohtaista enimmäisrajaa valvotaan ns. yhden yrityksen tasolla. Enimmäisrajan valvonta yhden yrityksen tasolla edellyttää kunnalta tuen saajan omistussuhteiden ja yritysmuodon selvittämistä.

Yritykset katsotaan ”yhdeksi yritykseksi” ja niiden saamat de minimis -tuet lasketaan yhteen, jos yritysten välillä on vähintään yksi seuraavista suhteista:

- yrityksellä on enemmistö toisen yrityksen osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä
- yritys on oikeutettu asettamaan tai erottamaan toisen yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenten enemmistön
- yrityksellä on oikeus käyttää määräysvaltaa toisessa yrityksessä tämän kanssa tehdyn sopimuksen taikka tämän perustamiskirjan, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen määräyksen nojalla
- toisen yrityksen osakkeenomistajana tai jäsenenä olevan yrityksen hallinnassa on toisen yrityksen muiden osakkeenomistajien tai jäsenten kanssa tehdyn sopimuksen nojalla yksin enemmistö kyseisen yrityksen osakkeenomistajien tai jäsenten äänimäärästä.

Tiiviissä sidossuhteessa oleville yrityksille myönnetty de minimis -tuet voisivat tukea esim. emoyritystä ja näin mahdollisesti vääristää kilpailua. Jos yritys on esimerkiksi enemmistöomistuksen tai muunlaisen määräysvallan kautta sidossuhteessa toiseen yritykseen, tarkastellaan yrityksiä ”yhtenä yrityksenä” de minimis -tukien enimmäismäärän seurannan näkökulmasta.

Sidossuhteen syntyminen edellyttäisi, että luonnollisen henkilö omistaa määräysvaltaan oikeuttavan osuuden yhtiöstä ja että hän tosiasiallisesti käyttää tätä määräysvaltaa osallistumalla välittömästi tai välillisesti yhtiön hallintointiin. Pelkkä osakkeiden omistaminen tai hankkiminen ei unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan suoraan merkitse taloudellisen toiminnan määritelmän täyttymistä edes tilanteessa, jossa henkilö omistaa enemmistön osakkeista.

Yrityksen toimitusjohtajalta saadun selvityksen mukaan tällaista sidossuhdetta ei ole olemassa.

Tuen myöntämiseen liittyvä menettely

Tukipäätöksessä yritykselle on ilmoitettava kirjallisesti, että kyse on de minimis -tuesta ja että tuen määrä on laskettu asetuksen mukaisten esitettyjen laskentaperiaatteiden mukaan. Päätöksessä on tehtävä viittaus suoraan de minimis -asetukseen (EU) N:o 2023/2831 ja mainittava asetuksen nimi ja tiedot missä Euroopan unionin virallisessa lehdessä asetus on julkaistu.

Komission asetuksen mukaan on riittävää, että edellä mainitut tiedot ilmoitetaan yritykselle tukipäätöksessä tai muussa tukea koskevassa asiakirjassa.

Tukipäätöksen jälkeen de minimis -tukea myöntäneen kunnan tulee koota yhteen, tallentaa ja säilyttää kaikki de minimis -asetuksen soveltamista koskevat tiedot ja asiakirjat kymmenen vuoden ajan tuen

myöntämispäivästä. Säilytettävien asiakirjojen tulee sisältää kaikki tiedot sen osoittamiseksi, että de minimis -asetuksen vaatimuksia on noudatettu.

Jos kunta myöntäisi tukea tietoisesti tai tahattomasti vastoin de minimis -säännön periaatteita (tuen määrää ei ole tarkistettu, tuki ylittää sallitun rajan, tuen saajalle ei ilmoiteta de minimis -tuen määrää jne.), kyseessä olisi EU:n valtiontukisääntöjen näkökulmasta laitton tuki. Jos komissio epäilee tämänkaltaista de minimis -tukeen liittyvää väärinkäytöstä, sillä on oikeus saada käytettäväkseen kaikki tukipäätökseen liittyvät asiakirjat kymmenen vuoden säilytysajan puitteissa. Kunnan on unionin tuomioistuimen mukaan perittävä oma-aloitteisesti sääntöjenvastainen tuki myös silloin, kun komissio ei ole tehnyt takaisinperintäpäätöstä.

Päätöksessä tulee myös huomoida, että kunnalla ei ole kassassa ylimääräistä de minimis -tuen euromäärää, vaan se katetaan todennäköisesti lyhytaikaisella kassalainalla. Tällöin kunnalle kunnalle tulee tuen lisäksi vastattavaksi myös korkokulut. Yrityksen alustava tilinpäätösraportti esitellään kokouksessa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Kärkkäinen Minna Vaalan kunta

Päätösesitys

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että de minimis-tukea ei myönnetä Vaalan VB- betoni Oy:lle. Tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuus jää epäselviksi ja yrityksen taloudellisesta toiminnasta annetut selvitykset ovat jääneet varsin suppeiksi. Yritystoiminnan tukeminen sellaisenaan ei kuulu kunnan toimialaan. Yrityksen tulisi itse vastata omista liiketoimintariskeistään. Kunnan harkinta de minimis -tuen myöntämisen suhteen ei ole täysin vapaata, koska kunnan tehtävien hoitamista ja toimialaa rajoittavat mm. hallinnon oikeusperiaatteet ja eri toimijoiden/ yritysten tasapuolinen kohtelu. Tuen myöntämisen tulisi olla myös kunnan asukkaiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista ja perusteltua, jota se annettujen tietojen perusteella ei ole.

Elina Mannermaa poistui kokouksesta osallisuusjäävinä klo 10.50.
Ritva Häikiö siirtyi neuvoston edustajan roolista varajäsenen rooliin Elina Mannermaan tilalle klo 10.50 kokouksen loppuun asti.

Elina Mannermaa kutsuttiin kokoukseen asiantuntijana klo 10.51-11.55.
Hän ei palannut enää kokoukseen.

Matti Kaikkonen poistui kokouksesta kesken asian käsittelyn klo 11.44.

Susanna Ijäs poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa klo 12.46.

Kokouksessa pidettiin viiden minuutin tauko lo 12.46-12.51.

Keskustelun kuluessa Esa Karjalainen teki vastaesityksen: Esitän, että kunta myöntää yritykselle de minimis -tukea 150 000 €, jotta yritys voi olla tarjouskilpailuissa mukana. Tuki, joka on määrältään 150 000 euroa, myönnetään vähämerkityksisenä eli ns. de minimis- tukena. Tuen myöntämisessä noudatetaan komission asetusta (EU) N:o 2023/2831, annettu 13 päivänä joulukuuta 2023, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

Ritva Häikiö kannatti esitystä. Puheenjohtaja totesi tulleen kannatetun

vastaesityksen ja asiasta tulee äänestää. Kunnanjohtajan pohjaesitys on JAA, vastaesitys EI.

Annettuja ääniä yhteensä 6 kappaletta, JAA-ääniä 4 kpl:tta, EI-ääniä 2 kpl:tta. Äänestysraportti on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi kunnanjohtajan päätösesityksen tulleen päätökseksi.

Päätös

Hyväksyttiin

Äänestystiedot

Jaa / Ei / Tyhjä